

ศวปถ.
ศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน
www.roadsafetythai.org

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ

โครงการสำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุด
ตรวจ/จุดบริการขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์

กรณีศึกษา อบต.คำม่วง

อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น

โดย

คชชิน สุวิชา

พฤษภาคม 2554

รายงานฉบับสมบูรณ์

ชื่อโครงการ “สำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์”
กรณีศึกษา อบต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น

(สัญญาเลขที่ ACC3 54005)

โดย

นายคชฉิน สุวิชา

ศูนย์ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนภาคอีสาน

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

โครงการศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ระยะ 3)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พฤษภาคม 2554

คำนำ

รายงานโครงการ “สำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์” เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตั้งจุดบริการ เพื่อสำรวจพฤติกรรมในการตั้งจุดบริการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ในพื้นที่กรณีศึกษา เพื่อค้นหาและถอดบทเรียนแนวทางการตั้งจุดบริการในกรณีศึกษาที่ดี เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการตั้งจุดบริการของพื้นที่กรณีศึกษา และเพื่อศึกษาการใช้งบประมาณในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการฯ มีพื้นที่กรณีศึกษา 3 จังหวัด เป็นจังหวัดที่มีสถิติการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลต่างกัน และมีบริบทของการเดินทางแตกต่างกัน รวมทั้งสิ้น 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการศึกษาใช้ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ โดยการศึกษาเชิงปริมาณ สำรวจปริมาณรถที่ผ่านและเข้าใช้บริการที่จุดตรวจ/จุดบริการ และพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะ ผ่านจุดตรวจ/จุดบริการ ที่เป็นจุดหลัก ในการศึกษาครั้งนี้เน้นวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ มีการสัมภาษณ์เชิงลึก กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษารายงานโครงการ “สำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์” กรณีศึกษา อบต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น เนื้อหาประกอบด้วย 3 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 ผลการศึกษา บทที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

คณะผู้ศึกษาฯ ขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ ผู้นำ อปพร. ในเขต อบต. ทต. สถานีตำรวจ สถานีอนามัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง คุณหมอสมศักดิ์ ชุมทรัพย์ คุณหมอธนพงศ์ จินวงษ์ และนักวิชาการศูนย์วิชาการความปลอดภัยทางถนน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่มีได้เอื้อยมนาม ที่ทั้งให้ความร่วมมือในการเก็บมูลเป็นอย่างดี รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในแง่มุมมองในการศึกษา

คชชิติน สุวิธา และคณะ

พ.ศ. 2554

สารบัญเนื้อหา

คำนำ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมา	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ประเด็นในการศึกษา/สำรวจ	2
1.4 วิธีการในการศึกษา	2
1.5 ขอบเขตการดำเนินการ	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 ระยะเวลาในการดำเนินการ	3
1.8 แผนการดำเนินงาน	4
บทที่ 2 ผลการศึกษา	5
ส่วนที่ 1 การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องแวดล้อมกับความปลอดภัยทางถนน ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การตั้งจุดบริการในพื้นที่	5
ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดบริการของ อปท.	9
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับจุดบริการ	10
บทที่ 3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	12
3.1 สรุปภาพรวมผลการศึกษา	12
3.2. ข้อเสนอแนะ	13
ภาคผนวก	16
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	17
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	20
ภาคผนวก ค ประมวลภาพกิจกรรม	22

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	แผนที่แสดงที่ตั้งจุดบริการ	7
ภาพที่ 2	รูปแบบการตั้งจุดบริการ	8
ภาพที่ 3	พฤติการณ์เสียงของผู้โดยสารที่นั่งบริเวณกระบะหลัง	9

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ด้วยในช่วงเทศกาลสงกรานต์จะมีวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวันและมีปริมาณการใช้รถใช้ถนนของประชาชนสูง เพื่อเดินทางกลับภูมิลำเนาและเดินทางไปท่องเที่ยวต่างจังหวัดประกอบกับในวันหยุดช่วงเทศกาลสำคัญ ๆ ที่ผ่านมา เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนสร้างความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการลดการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเทศกาลปีใหม่นี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ จึงจัดทำโครงการตั้งจุดบริการเพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ถึงแม้ว่าในเขตพื้นที่ตำบลจะเป็นพื้นที่ที่ไม่มีถนนสายหลักก็ตาม โดยทั่วไป กิจกรรมที่เกิดขึ้นในจุดบริการ ได้แก่ การ ให้ความสะดวกและดูแลความปลอดภัยแก่ประชาชนที่สัญจรไปมา เช่น การแนะนำเส้นทาง ช่วยเหลือเบื้องต้นเมื่อประชาชนประสบอุบัติเหตุ การให้บริการน้ำดื่ม/กาแฟ ให้ผู้ประจำการในจุดบริการสอดส่องดูแลตักเตือนบุคคลกลุ่มเสี่ยง (เมาสุรา, ขับขี่รถไม่สวมหมวกนิรภัย/ไม่รัดเข็มขัดนิรภัย) ไม่ให้ขับชื้อรถจักรยานยนต์/รถยนต์หวาดเสียวเป็นอันตราย และ รณรงค์ให้ประชาชนปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

แต่จากสถิติอุบัติเหตุจราจรที่ผ่านมา ยังไม่เห็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนถึงผลสำเร็จจากการตั้งจุดบริการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่กิจกรรมหลักในการใช้งบประมาณเรื่องความปลอดภัยทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆมักมีโครงการตั้งจุดบริการเพื่อลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลเป็นกิจกรรมหลักๆที่อยู่ในแผน

ในการสำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์เป็นวิธีการที่ทำให้เห็นภาพสะท้อนจากพื้นที่กรณีศึกษาในการตั้งจุดบริการ สามารถนำมาใช้ประกอบในการประเมินความคุ้มค่าในการตั้งด่านและหากมีกรณีศึกษาที่ดี อาจเป็นแนวทางในการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไปมีแนวทางในการตั้งจุดบริการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตั้งจุดบริการ
2. เพื่อสำรวจพฤติกรรมในการตั้งจุดบริการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ในพื้นที่กรณีศึกษา
3. เพื่อค้นหาและถอดบทเรียนแนวทางการตั้งจุดบริการในกรณีศึกษาที่ดี
4. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการตั้งจุดบริการของพื้นที่กรณีศึกษา
5. เพื่อศึกษาการใช้งบประมาณในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ประเด็นในการศึกษา/สำรวจ

มีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณในแต่ละพื้นที่กรณีศึกษา

การศึกษาเชิงคุณภาพ

1. การศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ในพื้นที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องแวดล้อมกับความปลอดภัยทางถนน ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การตั้งจุดบริการในพื้นที่
2. การสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดบริการ
3. การสังเกตการณ์ตั้งจุดบริการอื่นๆที่อยู่โดยรอบพื้นที่ เช่นจุดบริการของตำรวจ ของจังหวัด หรือของหน่วยงานอื่นๆตามถนนเส้นทางต่างๆ
4. การศึกษาหลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดบริการของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาเชิงปริมาณ

1. การสำรวจปริมาณรถที่ผ่านและเข้าใช้บริการที่จุดบริการ
2. การสำรวจพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะผ่านจุดบริการที่ทำการสำรวจ

1.4 วิธีการในการศึกษา

การศึกษาเชิงคุณภาพ ใช้การสังเกต สัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการใช้แบบสอบถามผู้ปฏิบัติงาน

การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้แบบสำรวจ ในการบันทึกข้อมูล ปริมาณรถที่ผ่านและเข้าใช้บริการที่จุดบริการและการสำรวจพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะผ่านจุดบริการที่ทำการสำรวจ

1.5 ขอบเขตการดำเนินการ

ขอบเขตเชิงเนื้อหา

- การศึกษาหลักเกณฑ์การตั้งจุดบริการ ของจังหวัด/อปท. ในพื้นที่กรณีศึกษา
- ส่งทีมลงสำรวจการตั้งจุดบริการ ตามเส้นทางต่างๆ ในจังหวัดกรณีศึกษา
- ส่งทีมเก็บข้อมูลลงเก็บข้อมูลตามจุดบริการ ทั้งเชิงปริมาณ (งบประมาณ จำนวนรถในแต่ละช่วงเวลา อุบัติเหตุ พฤติกรรมเสี่ยง) และเชิงคุณภาพ (กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในจุดบริการ การบริการผู้ใช้บริการ)
  - จุดบริการตามคำสั่งของจังหวัด
  - จุดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
    - เส้นทางหลักที่ผ่านพื้นที่ของ อบต.

■ ด้านในชุมชน

ขอบเขตเชิงพื้นที่

ในการศึกษา ต้องการการสุ่มพื้นที่ที่มีการเดินทางหนาแน่น จึงมีการสุ่มเลือกพื้นที่ดำเนินการในภาคอีสาน โดยเลือกจังหวัดที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุและมีบริบทในการเดินทางผ่านตัวจังหวัดแตกต่างกัน ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดชัยภูมิ

พื้นที่กรณีศึกษา 3 จังหวัด เป็นจังหวัดที่มีสถิติการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลต่างกัน และมีบริบทของการเดินทางแตกต่างกัน รวมทั้งสิ้น 7 อปท.

จังหวัด	บริบทการเดินทาง	พื้นที่
นครราชสีมา	ตำบลที่ติดถนนสายหลัก	1. เทศบาลตำบลโคกกรวด อำเภอเมือง
	ตำบลที่ติดถนนสายหลัก	2. องค์การบริหารตำบลนากลาง อำเภอสูงเนิน
	ตำบลที่ติดกับถนนสายรอง	3. เทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย
ขอนแก่น	ตำบลที่ห่างจากถนนสายหลัก	4. องค์การบริหารตำบลคำม่วง อำเภอเขาสวนกวาง
	ตำบลที่ติดกับถนนสายรอง	5. องค์การบริหารตำบลเขาสวนกวาง อำเภอเขาสวนกวาง
		6. องค์การบริหารตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี
ชัยภูมิ	ตำบลที่ติดถนนสายรอง	7. องค์การบริหารตำบลโพหนอง อำเภอเมือง
	ตำบลที่อยู่ห่างจากถนนสายหลัก	8. องค์การบริหารตำบลกะฮาด อำเภอเนินสง่า

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. หลักเกณฑ์โดยทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตั้งจุดบริการและแนวทางการปรับปรุงจากความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานและบทเรียนแนวทางการตั้งจุดบริการในกรณีศึกษาที่ดี
2. ข้อมูลพฤติกรรมในการตั้งจุดบริการและผู้ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่กรณีศึกษาในช่วงเทศกาลสงกรานต์
3. ข้อมูลการใช้งบประมาณในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.7 ระยะเวลาในการดำเนินการ

1 เมษายน – 31 พฤษภาคม 2554

1.8 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	เวลาการดำเนินการ
1. การประชุมวางแผนการดำเนินงานวิจัย การคัดเลือกพื้นที่ และ ออกแบบประเด็นคำถามในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ	1 เมษายน 2554
2. การติดต่อประสานงานและรวบรวมข้อมูลการลงพื้นที่	2-4 เมษายน 2554
3. จัดประชุมออกแบบวิธีการเก็บข้อมูลในแต่ละพื้นที่	5 เมษายน 2554
4. การประชุมชี้แจงทีมงานเก็บข้อมูลและการออก Pretest เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	6 เมษายน 2554
5. การลงพื้นที่เก็บข้อมูลใน อบต. เป้าหมาย 8 อบต. และการสำรวจพฤติกรรมการจัดบริการในช่วงเทศกาล	12-18 เมษายน 2554
6. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณ	19-25 เมษายน 2554
7. การเขียนรายงานการศึกษาของกรณีศึกษา	25-30 เมษายน 2554
8. การเขียนรายงานภาพรวม	1- 8 พฤษภาคม 2554
9. การนำเสนอผลกับ ศวปถ.	พฤษภาคม 2554

บทที่ 2

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาโครงการ “สำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดตรวจ/บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์” แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องแวดล้อมกับความปลอดภัยทางถนน ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในพื้นที่

1.1 บริบทพื้นที่ศึกษา¹

ตำบลคำม่วง เดิมขึ้นรวมกับตำบลเขาสวนกวาง เมื่อมีจำนวนหมู่บ้านมากขึ้น จำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้นทำให้การติดต่อราชการส่วนตำบลไม่สะดวก จึงได้แยกเป็นตำบลคำม่วง เมื่อปี พ.ศ. 2534 มีหมู่บ้านจำนวน 13 หมู่บ้าน การปกครองอยู่ในเขต อบต. เต็มพื้นที่ 6 หมู่บ้าน ในเขตเทศบาล 3 หมู่บ้าน อยู่ในเขตคาบเกี่ยวเทศบาลและอบต. 4 หมู่บ้าน

สภาพทั่วไปของตำบล พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบเชิงสูงใกล้ภูเขา มีพื้นที่ป่าไม้ไม่สมบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำห้วยหลายสาย แต่ไม่เหมาะกับการปลูกพืชเนื่องจากปัจจุบันลำห้วยเหล่านี้ต้นเงินไปมากจึงไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ควรที่จะมีการฟื้นฟูให้อยู่ในสภาพเดิม และยังมีบางพื้นที่เหมาะในการฟื้นฟูเป็นแหล่งท่องเที่ยว

อาณาเขตตำบล ทิศเหนือ ติดกับ ต.เขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น ทิศใต้ ติดกับ ต.น้ำพอง ต.สะอาด อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น ทิศตะวันออก ติดกับ ต.บัวเงิน อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น และทิศตะวันตก ติดกับ ต.ดงเมืองแอม และ ต.เขาสวนกวาง อ.เขาสวนกวาง จ.ขอนแก่น ทางด้านจำนวนประชากร ตำบลคำม่วงมี 855 หลังคาเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,107 คน แยกเป็นชาย 1,520 คน หญิง 1,587 คน ในส่วนการประกอบอาชีพ อาชีพหลักของชาวตำบลคำม่วงคือการทำนา ทำสวน ทำไร่

1.2 ความเป็นมาของการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

ที่ผ่านมา การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการมี 2 จุด คือ บ้านคำม่วง และเส้นทางขึ้นสวนสัตว์อุทยานแห่งชาติอีสานตอนบน ขอนแก่น-อุดรธานี (สวนสัตว์เขาสวนกวาง) ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการเป็น 2 จุดเช่นเดิม โดยเรียกว่าด่านตลาด (อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาล) และด่านบนเขา (อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต.คำม่วง) โดยได้รับความร่วมมือจาก 7 หมู่บ้านในตำบลคำม่วงเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

¹ แหล่งข้อมูล www.thaitambon.com/tambon/ttambon

สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ณ บริเวณจุดตรวจ/จุดบริการ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน ส.อบต. อปพร. อส.ตร. การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ปี 2553 ที่ผ่าน ไม่มีอุบัติเหตุร้ายแรงเกิดขึ้นในเขตที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่จะเป็นอุบัติเหตุเพียงเล็กน้อย เช่น คนเมาแล้วขับ ในด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ปกติมีการรณรงค์เรื่องการขับที่ปลอดภัยเป็นประจำอยู่แล้ว แต่ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ได้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุจราจร และการขับที่อย่างปลอดภัยบาต้องถื่น

1.3 กระบวนการเตรียมการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

การวางแผนตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ คือ อำเภอเขาสวนกวาง สถานีตำรวจเขาสวนกวาง สว.สัตว์เขาสวนกวาง ในปีที่ผ่านมาได้มีการประสานงานกับทางโรงพยาบาลแต่ปัจจุบันขาดการติดต่อไป ผู้ที่ปฏิบัติงานประจำจุดตรวจ/จุดบริการ ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนและ อปพร.

วิธีการคัดเลือกผู้ที่อยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ สำหรับการคัดเลือกคนในชุมชน/ผู้นำชุมชน ที่มาปฏิบัติงานประจำจุดตรวจ/จุดบริการนั้น ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้คัดเลือก เพราะผู้ใหญ่บ้านจะรู้จักกับสมาชิกในชุมชนเป็นอย่างดี รู้ว่าใครเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม มีความรับผิดชอบ และที่สำคัญต้องเป็นผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมปฏิบัติงานในครั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่จะแบ่งเป็นทีมในการปฏิบัติงานประจำจุดตรวจ/จุดบริการ ในแต่ละวันผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาปฏิบัติหน้าที่ และงบประมาณในการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการองค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วงเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด

1.4 รูปแบบการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

จุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ อบต. คำม่วง เน้นการบริการประชาชน ไม่มีการเรียกตรวจ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เนื่องจากจุดบริการดังกล่าวตั้งอยู่บริเวณทางเข้าสวนสัตว์ สภาพแวดล้อมโดยรอบจึงเป็นเขตของสวนสัตว์ ทางขึ้นสวนสัตว์เป็นทางลาดชัน สภาพถนนชำรุด ไม่สะดวกต่อการจราจร ไม่มีสัญญาณไฟจราจร และไม่มีป้ายเตือนเพื่อความปลอดภัย แต่มีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในช่วงเทศกาล จึงทำให้สภาพถนนเกิดความเสียหาย บริเวณตรงข้ามกับจุดบริการเป็นลานจอดรถของสวนสัตว์ ด้านหลังจะเป็นทรงของสัตว์ และที่พักของเจ้าหน้าที่สวนสัตว์

ลักษณะการสัญจรบริเวณจุดบริการ เนื่องด้วยบริเวณจุดบริการเป็นทางลาดชัน ทางขึ้นเขา และเป็นสถานที่ท่องเที่ยว จึงมีรถเป็นจำนวนมาก แต่รถก็ไม่สามารถวิ่งได้เร็ว จะเคลื่อนตัวไปอย่างช้าๆ เนื่องจากสภาพถนนที่ไม่ค่อยสมบูรณ์ บริเวณตรงข้ามที่ตั้งจุดบริการเป็นลานจอดรถ บางครั้งการจราจรจึงมีการติดขัดบ้าง แต่เจ้าหน้าที่ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ ทำให้รถวิ่งอย่างเป็นระเบียบ ในบริเวณจุดบริการมีป้ายรณรงค์เกี่ยวกับความปลอดภัยบนท้องถนน อยู่ 2 ป้าย ติดอยู่ที่บริเวณทางด้านหน้า และด้านข้างของเต็นท์ เพื่อให้สามารถเห็นได้ชัดเจน

การจัดสถานที่ตั้งจุดบริการ มีการกางเต็นท์ มีหลอดไฟ ทางด้านข้างทั้งสองด้าน เพื่อให้แสงสว่างภายในเต็นท์มีโต๊ะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงาน มีป้ายรณรงค์ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ กิจกรรมในจุดบริการ ส่วนใหญ่จะเป็นการบริการประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา คืออำนวยความสะดวกให้กับรถที่ขึ้นไปเที่ยวในสวนสัตว์ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวนสัตว์ เป็นต้น

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงที่ตั้งจุดบริการ

1.5 การจัดการภายในจุดตรวจ/จุดบริการ

บุคลากรในจุดบริการ ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ อบต. อปพร. ผู้นำชุมชน อสตร. และเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการจัดแบ่งเวรยาม 2 กะ คือ ช่วงเช้า และช่วงเย็น กะละ 6 คน แต่ในการทำงานจริงมาไม่ครบตามที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละวัน บางวันมาปฏิบัติหน้าที่เพียง 3-4 คน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ จะแบ่งบริเวณรับผิดชอบคือคูเรื่องการโบกรถ เพื่อไม่ให้เกิดการติดขัด บริเวณก่อนทางขึ้นสวนสัตว์ ตรงลานจอดรถบริเวณจุดบริการ และลานจอดรถด้านในสวนสัตว์

สวัสดิการสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดบริการ จะเป็นอาหารกล่องในตอนกลางวัน ซึ่งทางสวนสัตว์เป็นผู้สนับสนุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญในจุดบริการ ประกอบไปด้วย สัญญาณไฟ กรวย ป้ายหยุดตรวจ

ภาพที่ 2 รูปแบบการตั้งจุดบริการ

1.6 ศักยภาพ ของ อปพร. ในการจัดการความปลอดภัยทางถนน

อปพร. ทุกคนได้รับการอบรมความรู้ ในด้านความปลอดภัย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การส่งผู้ป่วยเข้าโรงพยาบาล ด้านการจราจร แต่ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องความปลอดภัยและการจราจร จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ อปพร. เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการฝึกทักษะเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมแล้วในการปฏิบัติหน้าที่ ความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรมมาเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่แล้ว

1.7 ลักษณะและการจัดการพฤติกรรมเสี่ยงในจุดตรวจ/จุดบริการ

พฤติกรรมความเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัยทางถนนในพื้นที่ ที่สังเกตเห็น มีดังนี้

- รถกระบะบรรทุกทุกคนจำนวนมากเกินไป
- มีการบรรทุกโอ่งน้ำ เพื่อเล่นน้ำสงกรานต์
- มีการดื่มสุราในขณะที่เล่นน้ำ อยู่ที่กระบะหลังรถ
- มีเด็กเล็กเล่นน้ำที่กระบะหลังเพียงลำพัง ไม่มีผู้ใหญ่ดูแลความปลอดภัย
- โทรศัพท์แล้วขับรถไปด้วย
- เปิดเพลงเสียงดัง/ดื่มสุรา/เล่นน้ำ
- นั่งที่ขอบกระบะ/นั่งห้อยขา

- ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย
- รถมอเตอร์ไซด์ ไม่สวมหมวกนิรภัย
- รถวิ่งด้วยความเร็ว
- มีการขับรถแข่งกัน
- รถมอเตอร์ไซด์ซ้อนเกิน 1 คน

วิธีการจัดการกับกลุ่มเสี่ยงที่กล่าวมาข้างต้น เช่น บรรทุกคนเกินขนาด เล่นน้ำ ดื่มสุรา จะใช้วิธีการ ตักเตือน

ภาพที่ 3 พฤติกรรมเสี่ยงของผู้โดยสารที่นั่งบริเวณกระบะหลัง

1.8 ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และการสนับสนุนของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ คือ มีการประสานกับทางสวนสัตว์เขาสวนกวาง ในด้านการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว สนับสนุนอาหารกลางวัน แก่เจ้าหน้าที่ ตลอดระยะเวลา 7 วัน ประสานงานกับสถานีตำรวจในด้านการดูแลเรื่องความปลอดภัยทางถนน ในส่วนการสนับสนุนของชุมชน ได้แก่ ชุมชนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกฎจราจร และคนในชุมชนส่วนหนึ่งเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานประจำจุดบริการ

1.9. อุบัติเหตุทางถนน ในเขต อบต. (ข้อมูลจาก หน่วย EMS)

มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น 1 ครั้งวันที่ 11 เมษายน ในเขต อบต.คำม่วง บริเวณสี่แยกบ้านโนนสง่า สาเหตุเกิดจากถนนเป็นคลื่นจึงทำให้รถจักรยานยนต์เสียหลักชนท้ายรถกระบะ ผลของอุบัติเหตุคือ คนขับรถจักรยานยนต์บาดเจ็บเล็กน้อย

ส่วนที่ 2 หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และอบต.

2.1 หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลคำม่วง ได้รับนโยบายจากรัฐบาล ส่งมาทางจังหวัด ส่งมาทางอำเภอ ทางผู้บริหารท้องถิ่น จะทำการแบ่งหน้าที่ ออกคำสั่ง ให้ปฏิบัติตามหน้าที่ เนื่องด้วยช่วงเทศกาลมีการจราจรที่คับคั่ง และเกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง จึงต้องมีการตั้งตรวจ/จุดบริการ เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญในเรื่องของการจราจรการขับซื่ออย่างปลอดภัย และเป็นการลดอุบัติเหตุในเบื้องต้น นอกจากนี้มีการให้บริการประชาชน เช่น ให้หยุดพัก หรือดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ รวมไปถึงการตรวจสอบของผิดกฎหมายที่ผ่านบริเวณจุดตรวจ/จุดบริการ ทำให้ประชาชนที่สัญจรผ่านไปมาในบริเวณนั้นรู้สึกอุ่นใจในการเดินทาง

การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในช่วงเทศกาลถูกบรรจุเป็นบัญญัติของ อบต. ในหมวดค่าใช้สอย ในโครงการลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล มีงบประมาณ 60,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอ เนื่องด้วย อบต. คำม่วง เป็นอบต. ขนาดเล็ก จึงได้งบประมาณการสนับสนุนน้อย รวมไปถึงจะต้องแบ่งงบประมาณไปพัฒนาในด้านอื่น ๆ ด้วย

การเลือกบริเวณตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ มีการประชุม แบ่งบทบาทหน้าที่ โดยให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมและตัดสินใจเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งจุดตรวจจุดบริการ โดยพิจารณาจากสำคัญของสถานที่ เส้นทางที่มีการจราจรหนาแน่น ซึ่งในปีที่ผ่านมาการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของ อบต. คำม่วง จะไปตั้งอยู่ที่บ้านโนนนาทองศรี แต่เนื่องด้วยปัจจุบัน มีสวนสัตว์ ที่ตั้งอยู่ในเขต อบต. คำม่วง จึงเปลี่ยนมาตั้งจุดตรวจ/จุดบริการบริเวณทางขึ้นสวนสัตว์เขาสวนกวาง เพราะในช่วงเทศกาลมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้การจราจรหนาแน่น และเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ซึ่งในการประชุมต้องการเพิ่มจุดตรวจในบริเวณดังกล่าวด้วย แต่เนื่องด้วยงบประมาณไม่เพียงพอจึงไม่สามารถตั้งจุดตรวจเพิ่มได้ จึงเน้นเป็นเพียงจุดบริการประชาชนเท่านั้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสัตว์ โดยในเขต อบต.คำม่วงมีการตั้งจุดบริการ 2 จุด คือ จุดบริการทางเข้าสวนสัตว์ และ จุดบริการหมู่บ้านคำม่วง

2.2. การสังเกตการณ์ตั้งจุดตรวจ/จุดบริการอื่นๆที่อยู่โดยรอบพื้นที่

นอกจาก อบต. คำม่วงแล้ว ยังการมีการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของตำรวจในเขตพื้นที่ อบต. หรือเทศบาล บริเวณปากทางเข้าบ้านคำสมบัติ-บ้านคำม่วง หมู่ที่ 3 ต.คำม่วง อ.เขาสวนกวาง ซึ่งถือว่าเป็นทั้งเป็น

จุดตรวจและจุดบริการ โดยที่มาของการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการดังกล่าวนี้ มีคำสั่งจาก อบต.คำม่วง ซึ่งจะทำเป็นประจำทุกปี หน้าที่ของจุดตรวจ/จุดบริการ ก็คือให้บริการรถที่สัญจรไปมา อำนวยความสะดวก เช่น ให้บริการน้ำดื่ม เป็นที่พัก นอกจากนี้ยังมีการประสานงานกับ อส.ตร.ประจำหมู่บ้าน และอบต.คำม่วง เพื่อขอกำลังมาช่วยปฏิบัติหน้าที่ในจุดตรวจ/จุดบริการด้วย

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ

3.1 ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ

ในเรื่องที่ “กรม.เห็นชอบปี 54-63 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน” เช่น กิจกรรมการรณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% นั้น ภาพที่เกิดขึ้นจริงคือ ในชุมชนยังให้ความสำคัญน้อยมาก เพราะกฎหมายไม่มีความเข้มงวด บวกกับความเคยชินแบบเดิม ๆ ของชุมชน ซึ่งทาง อบต.ก็ให้ความสำคัญ โดยให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติเป็นตัวอย่างให้ประชาชนได้เห็น แต่ก็ยังไม่เป็นรูปธรรมชัดเจนเท่าที่ควร

ทางด้านการมาปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในจุดบริการนั้น มาจากความสมัครใจที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ และได้รับมอบหมายตามหน้าที่ เช่น เป็น อพปร. ก็ถือว่าการมาประจำจุดบริการเป็นการทำหน้าที่อย่างหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยสวัสดิการที่ได้รับในการปฏิบัติหน้าที่ ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ คือ อาหารกลางวัน และเบี้ยเลี้ยง ซึ่งเจ้าหน้าที่ต่างพึงพอใจกับสวัสดิการที่ได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค ในการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ ได้แก่ เรื่องของการสื่อสาร คือไม่มีวิทยุสื่อสาร ทำให้การติดต่อสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติงานไม่เต็มที่ และเรื่องไฟฟ้าในจุดตรวจ/จุดบริการที่ไม่เพียงพอในช่วงเวลากลางวัน ส่วนวิธีการที่จะทำให้การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้นนั้น ควรมีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยทางถนนให้มากยิ่งขึ้น มีการดำเนินงาน มีกิจกรรมในจุดตรวจ/จุดบริการที่หลากหลาย

3.2 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจุดตรวจ/จุดบริการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการจุดตรวจ/จุดบริการ ผู้ที่เข้ามาใช้บริการส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการตั้งจุดตรวจจุดบริการในช่วงเทศกาลว่าส่งผลดี คือ เป็นการรักษาความปลอดภัยทางท้องถนน ช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุ ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง ทำให้ประชาชนรู้สึกอุ่นใจในการเดินทางมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือสามารถตรวจสอบสิ่งผิดกฎหมายต่าง ๆ ได้ด้วย เช่น การตรวจยาบ้า การลดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ เช่น เมาแล้วขับ ขับรถเร็ว เป็นต้น

วิธีการที่จะทำให้การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ มีประสิทธิภาพมากที่สุดก็คือ เจ้าหน้าที่ควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ เพิ่มสวัสดิการและเบี่ยงเบนให้กับเจ้าหน้าที่ และเพิ่มอุปกรณ์ในการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น สัญญาณไฟ กรวย อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยแก่ผู้สัญจรไปมา

บทที่ 3

สรุปและข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผลการศึกษา

1. การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง แวดล้อมกับความปลอดภัยทางถนน ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในพื้นที่

ความเป็นมาของการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการตำบลคำม่วง คือ การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของ อบต. คำม่วงมี 2 จุด คือ บ้านคำม่วง และเส้นทางขึ้นสวนสัตว์อุทยานแห่งชาติอีสานตอนบน ขอนแก่น-อุดรธานี (สวนสัตว์เขาสวนกวาง) ซึ่งปัจจุบันก็ยังคงมีการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการเป็น 2 จุดเช่นเดิม โดยเรียกว่าด่านตลาด (อยู่ในความรับผิดชอบเทศบาล) และด่านบนเขา (อยู่ในความรับผิดชอบของ อบต.คำม่วง) โดยได้รับความร่วมมือจาก 7 หมู่บ้านในตำบลคำม่วงเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน บริเวณจุดตรวจ/จุดบริการ ได้แก่ ผู้นำชุมชน กรรมการชุมชน ส.อบต. อปพร. อส.ตร.

การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ ของ อบต. คำม่วง เน้นเป็นจุดบริการประชาชน เนื่องจากจุดบริการตั้งอยู่ทางเข้าสวนสัตว์ผู้ที่สัญจรผ่านไปมาส่วนใหญ่จึงเป็นนักท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมโดยรอบเป็นเขตของสวนสัตว์ และที่พักของเจ้าหน้าที่สวนสัตว์ ถนนทางขึ้นลาดชันและแคบ สภาพถนนชำรุด ไม่สะดวกต่อการจราจร ไม่มีสัญญาณจราจร และไม่มีป้ายเตือนเพื่อความปลอดภัย ซึ่งในช่วงเทศกาลจะมีนักท่องเที่ยวมาชมสวนสัตว์เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการมาตั้งจุดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกกับนักท่องเที่ยว เช่น ถ้ามารถเข้ามากักผ่อน เข้ามาขอจอดรถ เป็นต้น

บุคลากรในจุดบริการ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ อบต. อปพร. ผู้นำชุมชน อส.ตร. และเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการจัดแบ่งเวรยามในการปฏิบัติงาน คือ ช่วงเช้า และช่วงเย็น กะละ 6 คน สวัสดิการสำหรับเจ้าหน้าที่ คือ อาหารในตอนกลางวัน ซึ่งทางสวนสัตว์เขาสวนกวางเป็นผู้สนับสนุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ในจุดบริการ ประกอบไปด้วย สัญญาณไฟ กรวย และป้ายหยุดตรวจ

ซึ่งเจ้าหน้าที่ อปพร. ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดบริการได้รับการอบรม เกี่ยวกับการจราจรและการช่วยเหลือผู้ป่วยในเบื้องต้นมาเป็นอย่างดี ส่วนพฤติกรรมความเสี่ยง/ความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่ ที่สังเกตเห็น เช่น รถกระบะบรรทุกทุกคนจำนวนมากเกินไป มีการดื่มสุราในขณะที่เล่นน้ำอยู่ที่กระบะหลัง มีเด็กเล็กเล่นน้ำที่กระบะหลังเพียงลำพัง ไม่มีผู้ใหญ่ดูแลความปลอดภัย นั่งที่ขอบกระบะ/นั่งห้อยขา หรือไม่คาดเข็มขัดไม่สวมหมวกกันน็อค เจ้าหน้าที่ใช้วิธีจัดการคือ ว่ากล่าวตักเตือน ในการปฏิบัติงานได้มีการประสานงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้องเช่นกัน เช่น มีการประสานกับทางสวนสัตว์เขาสวนกวาง ประสานกับสถานีตำรวจ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ทางด้านการสนับสนุนของชุมชนจะไม่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน

2. หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในช่วงเทศกาลเป็นนโยบายจากรัฐบาล เมื่อมีคำสั่งทางพื้นที่ก็จะทำการแบ่งหน้าที่ ออกคำสั่ง ให้มีการปฏิบัติหน้าที่ เพราะช่วงเทศกาลเป็นช่วงที่มีการจราจรหนาแน่นกว่าปกติ และเกิดอุบัติเหตุอยู่บ่อยครั้ง การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการจะช่วยลดอุบัติเหตุและเป็นการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้คนที่สัญจรไปมาด้วย โดยการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในช่วงเทศกาลถูกบรรจุเป็นบัญญัติของ อบต. สำหรับการเลือกสถานที่ตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ ได้ประชุมร่วมกับผู้นำชุมชนเพื่อเลือกสถานที่ที่มีความเหมาะสม และเป็นเขตที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และเป็นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้น โดยในปีนี้ได้เลือกจุดตรวจ/จุดบริการบริเวณทางแยกตลาด ทางขึ้นสวนสัตว์เขาสวนกวาง เพราะเป็นเส้นทางที่มีนักท่องเที่ยวขึ้นไปเที่ยวสวนสัตว์เขาสวนกวางเป็นจำนวนมาก ทำให้การจราจรหนาแน่น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก และเพื่อความปลอดภัยของผู้ขับขี่รถ จึงได้เลือกสถานที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

นอกจากนี้ในบริเวณใกล้เคียงได้มีการตั้งจุดตรวจของตำรวจบริเวณถนนมิตรภาพ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่สัญจรไปมาด้วย

3. ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มาปฏิบัติงานในจุดตรวจ/จุดบริการส่วนมาปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ และเต็มใจที่จะปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และได้สะท้อนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานคือ วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่พร้อม และไม่เพียงพอ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างอันตราย เช่น ถนนที่ลาดชันและแคบ ถนนลื่นในช่วงที่ฝนตก เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ เครื่องมือสื่อสารไม่เพียงพอ ทำให้ทำงานได้ไม่สะดวก นอกจากนี้เพื่อให้การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์หรืออรณรงค์เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนเพิ่มมากขึ้นด้วย

สำหรับผู้มาใช้บริการที่จุดบริการ อบต.คำม่วง ส่วนใหญ่มองว่าการตั้งจุดบริการเป็นสิ่งที่ดี เพราะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสวนสัตว์ได้ เป็นการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้ใช้รถใช้ถนน และช่วยลดอุบัติเหตุด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่พร้อม เช่น ไฟฟ้า วิทยุสื่อสาร อุปกรณ์ความปลอดภัยต่างๆ และมีการอบรมในเรื่องของการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้มากขึ้น
2. ควรมีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยทางท้องถนนให้มากยิ่งขึ้น เช่น มีป้ายเตือนทางลื่น บริเวณโค้งอันตราย เป็นต้น
3. กิจกรรมในจุดตรวจ/จุดบริการมีความหลากหลาย เช่น จุดบริการตรวจสภาพรถ นวดแผนไทย เป็นต้น
4. มีการประสานงานขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล มูลนิธิวิทยาลัยเทคนิค เข้าร่วมร่วมดำเนินการในการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
5. ควรเข้มงวดในการเฝ้าระวังเรื่องความปลอดภัยทางถนนให้มากขึ้น เช่น ควรควบคุมการขับขี่ต้องสวมหมวกนิรภัย เมาไม่ขับ ไม่ขับรถยนต์ เป็นต้น หากมีการฝ่าฝืนทำผิดกฎจราจรควรมีมาตรการในการจัดการที่เข้มงวดกว่านี้ เพื่อเป็นการสร้างระเบียบวินัยให้กับผู้ขับขี่ และลดการเกิดอุบัติเหตุที่จะนำมาซึ่งความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

บทที่ 3

สรุปและข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผลการศึกษา

1 การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ดีในประเด็นที่เกี่ยวข้อง แวดล้อมกับความปลอดภัยทางถนน ทั้งการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การตั้งจุดตรวจ/จุดบริการในพื้นที่
ความเป็นมาของการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 มีการตั้งจุดบริการอย่างเข้มงวดในทุกหมู่บ้านและจุดที่อันตราย แต่เป็นลักษณะของจุดบริการประชาชนไม่ใช่จุดตรวจจับ โดยตั้งที่บริเวณทางเลี่ยงเมืองอำเภอมัญจาคีรี 1 จุด บ้านกอก 1 จุด บ้านป่าฝุ่ 1 จุด และบ้านเหล่ากหุ้ง 1 จุด รวมเป็น 4 จุด และมีการตั้งจุดสกัดย่อยภายในหมู่บ้าน 14 จุด (14 หมู่บ้าน) ต่อมาในปีพ.ศ. 2552-2553 จึงลดการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการเหลือแค่ 2 จุดเพื่อที่จะสะดวกต่อการจัดสรรเจ้าหน้าที่อปพร.ให้ปฏิบัติงานได้ทั่วถึง และจากการตั้งจุดบริการทั้ง 2 จุดนั้น ทำให้อุบัติเหตุลดลงชัดเจน ในปี 2553 มีอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ 1 ครั้ง บาดเจ็บไม่สาหัส

กระบวนการเตรียมการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

อบต.สวนหม่อนได้มีการวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน โดยจัดการประชุมล่วงหน้า ชี้แจงกำนันผู้ใหญ่บ้านให้แจ้ง อปพร.ผู้ที่จะมาเข้าเวร มีการอบรมทบทวนก่อนที่จะถึงวัน อบรมระหว่างวันที่ 28 มีนาคม – 1 เมษายน และประสานงานไปยังสถานีตำรวจเพื่อขออนายตำรวจมาประจำจุดบริการ และสถานีอนามัยเพื่อขออุปกรณ์ปฐมพยาบาล ในการตั้งจุดบริการมีวิธีการคัดเลือกผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หรืออาสาสมัคร โดยต้องมาจาก

ความสมัครใจ สนใจ และยินยอมที่จะเป็นอาสาสมัครเพื่อจะปฏิบัติงานให้กับประชาชนของชุมชน โดยสมาชิกอาสาสมัครทุกคนต้องผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว โดยเน้นเรื่องการป้องกันสาธารณภัยเบื้องต้น เช่น ฝึกอบรมการปฐมพยาบาล, ช่วยเหลือคนไฟไหม้, อุบัติเหตุบนท้องถนน(รถชนกัน) และการตั้งด่านบริการแต่ละครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหม่อน เป็นผู้ให้การสนับสนุน ทั้งหมด จำนวน 120,000 บาท โดยแบ่งเป็นเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ เทศกาลละ 60,000 บาท

รูปแบบการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการ

รูปแบบการตั้งเป็นหน่วยบริการประชาชน หรือ จุดบริการประชาชน เพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหม่อนตั้งอยู่ใกล้ตัวอำเภอ รูปแบบการตั้งจึงเป็นเพียงจุดบริการเท่านั้น ซึ่งจุดบริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหม่อน ตั้งอยู่ที่บ้านป่าฝุ หมู่ 4 ตำบลส่วนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น และบริเวณนี้เป็นทางแยก (สามแยก) ที่เชื่อมต่อกับตำบลหนองแปน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยสภาพสองข้างทางบริเวณจุดบริการมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นประปรายและมีป้ายทางหลวง ป้ายบอกทางที่คอยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ส่วนในการจัดสถานที่เพื่อปฏิบัติการของอปพร.หน่วยรับผิดชอบตำบลส่วนหม่อน จะทำการตั้งเต็นท์หลังใหญ่ 1 หลัง ไว้ริมถนนหน้าร้านค้าบ้านป่าฝุ ตั้งกรวยไว้กลางถนน (เส้นเหลือง) 4 กรวย แต่ละกรวยมีระยะห่างประมาณ 5 เมตร มีสัญญาณไฟหยุดตรวจ (ไซเรนไฟหยุดตรวจ) 1 ตัว ตั้งกลางถนน ติดไฟนีออนให้แสงสว่าง 3 ดวง ผูกไว้ขาเต็นท์ซ้าย ขวา ดวง และคานกลาง 1 ดวง ภายในเต็นท์มีโต๊ะ 3 ตัว และมีเก้าอี้สำหรับเจ้าหน้าที่ 10 ตัว มีถังน้ำ แก้วน้ำ น้ำดื่ม กาแฟ น้ำร้อนสำหรับเจ้าหน้าที่และผู้มาใช้บริการ มีป้ายไว้นิล “จุดรับบริการประชาชน วันสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 11-17 เมษายน 2554 องค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหม่อน” ติดไว้หน้าเต็นท์

การจัดการภายในจุดตรวจ/จุดบริการ

บุคลากรในจุดบริการในแต่ละวันมีทั้งหมด 10 คน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ อปพร 9 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจอีก 1 คน มีการแบ่งเวรยามออกเป็นวันละ 3 กะ กะละ 8 ชั่วโมง โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการกะละ 10 คน (มาจากเจ้าหน้าที่ อปพร. ประจำตำบลส่วนหม่อน 14 หมู่บ้าน 180 คน) กะแต่ละกะจะมีเจ้าหน้าที่ อปพร. ของหมู่บ้านประมาณ 9 คน หากกะไหนไม่พอก็จะเรียกจากหมู่บ้านอื่นมาอยู่กะแทนหรือมาปฏิบัติงานแทน แต่ละกะแบ่งเวลาเป็น 08.00 - 16.00 น. , 16.00 - 24.00 น. , 24.00 - 08.00 น. ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ประจำด้านทุกคนมีหน้าที่เท่าเทียมกัน ช่วยเหลือกันทุกคน คอยให้คำปรึกษาและบอกเส้นทางให้กับผู้ขับซึ่รถ โดยมีหัวหน้าหน่วยคอยสั่งการ (แต่จะไม่ได้มาประจำอยู่ที่จุดบริการ) สวัสดิการที่เจ้าหน้าที่ได้รับ คือ ค่าเบี้ยเลี้ยง 150 บาท / 1 กะ และประกันอุบัติเหตุขณะปฏิบัติหน้าที่ กรณีบาดเจ็บ พิการหรือเสียชีวิต จะได้รับค่าชดเชยเสียหายเป็นเงิน 30 เท่า ของเงินเดือนข้าราชการระดับ 3 นอกจากนี้ยังมีสวัสดิการเครื่องดื่ม สำหรับเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการและผู้มาใช้บริการ ภายในจุดบริการมีวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญ คือ กรวยจราจร 4 ตัว , สัญญาณไฟจราจรหยุดตรวจ 1 ตัว , ชุดปฐมพยาบาล 1ชุด , หมวกนิรภัย 5 ใบ เสื้อจราจรสะท้อนแสง 7 ตัว , ไฟฉาย 3 กระบอก , กระบองไฟ 3 กระบอง

ศักยภาพ ของ อปพร. ในการจัดการความปลอดภัยทางถนน

อปพร.ในตำบลสวนหม่อนทุกคนเคยผ่านการอบรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานความปลอดภัยทางถนน มาโดยตลอด และมีการอบรมอยู่เรื่อยๆ ประมาณ 2 ปี ต่อ 1 ครั้ง โดยการอบรมจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การต่อสู้ป้องกันตัว จับกุมผู้ร้าย การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนและประสบสาธารณภัยต่างๆ วินัยจราจรและระเบียบแถว การติดตั้งและซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า การฝึกความอดทนและความแข็งแรงของร่างกาย เป็นต้น อปพร.จึงมีศักยภาพพร้อมในการปฏิบัติงานในกรณีเกิดเหตุขึ้น

ลักษณะและการจัดการเหตุการณ์เสี่ยงในจุดตรวจ/จุดบริการ

ลักษณะเหตุการณ์เสี่ยง/จุดเสี่ยง ที่พบในพื้นที่คือมีประชาชนขับรถเร็ว,ไม่สวมหมวกนิรภัย, ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย, จอด/เลี้ยว/แซงโดยไม่ให้สัญญาณไฟ, บรรทุกของเกินอัตรา/ล้นตัวรถ นั่งขอบกระบะรถ เป็นต้น ซึ่งทางจุดบริการมีวิธีการจัดการกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ผ่านจุดบริการที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ขับรถเร็วหรืออยู่ในอากาศมีหมอกที่ขับรถเร็วไม่ปลอดภัย ทางจุดบริการก็จะโทรศัพท์บอกจุดตรวจของตำรวจ ให้ตรวจสอบว่ามีคนจริงหรือไม่ แล้วจึงดำเนินตามกฎหมายต่อไป

ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ และการสนับสนุนของผู้ที่เกี่ยวข้อง

จุดบริการอบต.สวนหม่อน ได้มีการประสานงานกับจุดตรวจ/จุดบริการอื่นๆ ในเขต อบต./เทศบาล ได้แก่ สถานีตำรวจภูธร อำเภอมัญจาคีรี โดยขอความอนุเคราะห์ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาประจำจุดบริการ 2 นาย และสถานีอนามัยตำบลสวนหม่อน โดยขออุปกรณ์ปฐมพยาบาล และเตรียมพร้อมปฏิบัติการรักษาพยาบาลกรณีมีผู้ได้รับบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนจากบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกับจุดบริการโดยเป็นเครื่องดื่ม และของขบเคี้ยวเพื่อบรรเทาอาการง่วงนอน

2. หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การเลือกจุดตั้งจุดตรวจ/จุดบริการของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลสวนหม่อน ได้เลือกตั้งจุดตรวจ/จุดบริการที่บ้านป่าผุ เพราะเส้นทางถนนบริเวณนี้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง อีกทั้งยังเป็นทางแยกที่ประชาชน 2 ตำบลใช้ร่วมกัน คือ ตำบลสวนหม่อนและตำบลหนองแปน อำเภอมัญจาคีรีก็ใช้ถนนเส้นนี้เป็นทางเข้า-ออกของแต่ละหมู่บ้าน และยังเป็นจุดพักรถโดยสารประจำทางสาย มัญจาคีรี – ขอนแก่น และขอนแก่น – ชัยภูมิ จึงเป็นแยกที่อันตรายมาก จึงทำให้ อบต.เลือกตั้งจุดบริการนี้ขึ้นเพื่อเป็นจุดบริการประชาชนที่สัญจรไปมา ได้แก่ การถามทาง จุดบริการชา กาแฟ น้ำดื่ม เป็นจุดพัก และเพื่อให้ลดชะลอความเร็วลงซึ่งจะช่วยลดอุบัติเหตุลงด้วย ซึ่งการตั้งด่านของ อบต. สวนหม่อนดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทยถูกบรรจุเป็น “ ข้อบัญญัติงบประมาณ”ของ อบต.

จุดตรวจ/จุดบริการอื่นๆที่อยู่โดยรอบพื้นที่

นอกจาก อบต.สวนหม่อนที่ตั้งจุดบริการให้ประชาชน แล้วยังมีหน่วยงานของตำรวจภูธร อำเภอมัญจาคีรี จ.ขอนแก่น ที่ตั้งเป็นจุดตรวจ วัดแอลกอฮอล์และตรวจความเร็วรถยนต์บนท้องถนน และอบต./

เทศบาลมีส่วนร่วมคือ มีการประสานงานกับจุดตรวจของตำรวจ เมื่อพบเจอกับรถที่ขับเร็วผิดปกติและเป็นอันตรายเพื่อให้จุดตรวจของตำรวจได้ตรวจสอบต่อไป

3.ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ

ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ

สำหรับ อปต.สวนหม่อน กับความคิดเห็นในเรื่อง “กรม.เห็นชอบปี 54-63 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน” เช่น กิจกรรมการรณรงค์สวมหมวกกันน็อค 100% ว่า “เป็นมาตรการที่ดี แต่สามารถนำมาใช้ในชุมชนได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้าน

ในส่วนที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการอปต.สวนหม่อน เช่นเจ้าหน้าที่ อปพร. ได้มีความสนใจที่จะปฏิบัติงานนี้ให้กับชุมชนของตนเอง ให้ได้รับความปลอดภัย และความสะดวก,ชอบทำงานที่เป็นการช่วยเหลือผู้อื่น(งานจิตอาสา) และมีความพอใจในบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับ

สำหรับสวัสดิการที่ อปพร.ได้รับนั้น ในส่วนเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับยังน้อยเกินไป ควรเพิ่มสวัสดิการสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประจำจุดบริการ

ในส่วนที่เป็นปัญหา/อุปสรรคในการตั้งจุดตรวจ หรือ จุดบริการ อปพร. มีความคิดเห็นว่า จะเป็นเรื่องของสถานที่ตั้งจุดบริการ เพราะถนนตรงนี้ค่อนข้างแคบ ไม่สะดวกสบาย ไม่เหมาะต่อการบริการ แก้ไขโดยการพิจารณาหาพื้นที่ใหม่ที่กว้างขวางเหมาะแก่การบริการ และอุปกรณ์ในการให้บริการมีจำนวนน้อย ควรเพิ่มอุปกรณ์ให้มากกว่านี้

ส่วนตำรวจมีความคิดเห็นว่า เรื่องคำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีความชัดเจน ไม่มีการประชุมงาน แบ่งหน้าที่ เตรียมความพร้อมของกำลังพล ควรมีการแก้ไขคือ เจ้าหน้าที่จะต้องประชุม ชี้แจง ให้ความสำคัญกับทีมงาน ให้มีความเข้าใจตรงกัน มีการพูดคุยถึงปัญหาที่ผ่านมา เป็นต้น

ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจุดตรวจ/จุดบริการ

ในความคิดเห็นของผู้ใช้บริการจุดตรวจ/จุดบริการ การตั้งจุดบริการมีผลดี เพราะสามารถช่วยเหลือผู้เดินทางสัญจรไปมาได้ เช่น กรณีหลงทาง สอบถามเส้นทาง เมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินก็สามารถขอความช่วยเหลือได้ หรือมีอาการง่วงนอนก็ขอเข้ามาพักผ่อน เป็นการลดอุบัติเหตุได้ด้วย

ในการที่จะทำให้จุดตรวจ/จุดบริการมีประสิทธิภาพนั้นต้องอยู่ที่ความพร้อมเพียง เจ้าหน้าที่ประจำจุดต้องมาครบตามจำนวนที่จัดสรรไว้ พร้อมให้บริการประชาชน และควรให้มีการจัดสถานที่พักให้แก่ผู้ที่มาสุราหรือผู้ที่ง่วงนอน และควรให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำอยู่ที่จุดตรวจหลายๆ

3.2. ข้อเสนอแนะ

1. อบต.ควรจัดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ครบครัน มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
2. มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานในจุดบริการอย่างชัดเจน
3. ควรมีรถประจำจุดบริการ ไว้บริการในกรณีฉุกเฉิน
4. ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดบริการ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้ตระหนักกลัวต่อการกระทำของตัวเองที่ไม่เหมาะสม
5. การเลือกเจ้าหน้าที่ประจำจุดบริการควรเป็นผู้มีความรู้รอบด้าน รวมถึงควรมีเป็นประจำอยู่ตลอด และควรมีความสามารถในการให้บริการที่รวดเร็ว ทันที
6. จากการตั้งจุดตรวจ/บริการ ที่ผ่านมาทำให้เห็นการสนับสนุนจากชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ อบต.ควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการตั้งจุดตรวจ/บริการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่มีกำลังใจมากขึ้น และ ช่วยประหยัดงบประมาณของ อบต.
7. อบต. ร่วมกับผู้นำ และประชาชนในพื้นที่ มีการจัดการจุดเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุก่อนถึงวันเทศกาล เช่น บริเวณแยกที่มีป้ายบัง ป้ายเตือนห้ามแข่งในจุดอันตราย ป้ายสะท้อนแสงในจุดโค้ง เป็นต้น

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.รถกระบะ/ปิคอัพและพฤติกรรมรถเสี่ยงของรถที่ผ่านด่าน

รถกระบะ/ปิคอัพ จำนวน(คัน)	ไม่คาดเข็มขัด (คัน)	บรรทุกคนบริเวณกระบะหลัง ไม่รัดกุมปลอดภัยหรือมีพฤติกรรม เสี่ยง (จำนวนคัน)	ลักษณะพฤติกรรมเสี่ยง มีอะไรบ้าง	กรณีมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านมีวิธีการ จัดการอย่างไร
รวม.....คัน	รวม.....คัน	รวม.....คัน		

3. รถอื่นๆ

ประเภทและจำนวน(คัน)	ไม่คาดเข็มขัด (คัน)	ลักษณะพฤติกรรมเสี่ยง มีอะไรบ้าง (ระบุข้อความ)	ด้านมีวิธีการจัดการกับพฤติกรรม เสี่ยงอย่างไร (ระบุข้อความ)
รถเก๋ง รวม.....คัน	รวม.....คัน		
รถตู้ รวม.....คัน	รวม.....คัน		
รถบรรทุก(สี่ล้อขึ้นไป) รวม.....คัน	รวม.....คัน		
รถโดยสาร(รถทัวร์,บัส,โดยสารสี่ล้อ, หกล้อ) รวม.....คัน	รวม.....คัน		
สามล้อ รวม.....คัน	รวม.....คัน		
รถไถนาพ่วงล้อ รวม.....คัน	รวม.....คัน		
อื่นๆระบุ รวม.....คัน	รวม.....คัน		

6. จำนวน และลักษณะการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในวันที่ยกเก็บข้อมูล (ขอจาก อบต.หรือสถานีตำรวจ หรือแหล่งที่มี)

จำนวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น รวม..... ครั้ง

ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุ	ผลที่เกิดขึ้น(ถ้ามีข้อมูล) (บาดเจ็บเล็กน้อย/หนัก/เสียชีวิต)

ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

วันที่	จำนวน ช่วง	ช่วงเวลา		หมายเหตุ การเลือกช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลจาก พฤติกรรมของผู้เดินทาง
		เริ่ม	สิ้นสุด	
11 เมษายน 54	1.	06.00	09.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม.
	2.	13.00	16.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
	3.	19.00	21.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
12 เมษายน 54	1.	06.00	09.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
	2.	13.00	16.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
	3.	19.00	21.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
	4.	22.00	24.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม./กลับบ้าน
13 เมษายน 54	1.	06.00	09.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม.
	2.	13.00	16.00	คนออกจากบ้านไปเล่นน้ำ และกลับเข้าบ้าน
	3.	19.00	21.00	ช่วงเวลาการเดินทางจากออกมาจากกทม.
14 เมษายน 54	1.	09.00	12.00	ออกจากบ้านไปเล่นน้ำ
	2.	15.00	18.00	กลับเข้าบ้าน
15 เมษายน 54	1.	09.00	12.00	ออกจากบ้านไปเล่นน้ำ
	2.	15.00	18.00	กลับเข้าบ้าน
16 เมษายน 54	1.	09.00	12.00	ออกจากบ้านไปเล่นน้ำ
	2.	13.00	16.00	กลับเข้าบ้าน
	3.	19.00	21.00	วันเดินทางกลับ กทม.
17 เมษายน 54	1.	06.00	09.00	วันเดินทางกลับ กทม.
	2.	13.00	16.00	วันเดินทางกลับ กทม.
	3.	19.00	21.00	วันเดินทางกลับ กทม.
	4.	22.00	24.00	วันเดินทางกลับ กทม.

2.ประเด็นคำถามสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

โครงการ “สำรวจพื้นที่กรณีศึกษาการตั้งจุดตรวจ/จุดบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์”

ชี้แจง 1.หากสัมภาษณ์ใครต้องระบุชื่อ สกุล ที่อยู่ ตำแหน่ง และวันที่ให้ข้อมูลไว้ด้วย
 2.ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ บันทึกใส่สมุดบันทึกและจัดพิมพ์ ก่อนส่งงาน
 3. ถ่ายภาพกิจกรรม สถานที่ บุคคลในด้าน จุดสำคัญ พฤติกรรมเสี่ยงในการขับขี่ หรือ จุดเสี่ยงในพื้นที่ เป็นต้น และ ส่งภาพถ่าย ก่อนหรือพร้อม ข้อมูล

ส่วนที่ 1 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อบต.ที่รับผิดชอบ

1. ในอดีตที่ผ่านมา มีการตั้งด่านอย่างไรบ้าง ก็จุด ผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรบ้าง และในปี 2553 มีอุบัติเหตุช่วงสงกรานต์กี่ครั้ง
2. ทำไม อบต./เทศบาล จึงได้มีการตั้งด่านตรวจ หรือ ด่านบริการ และตั้งเพื่ออะไร
3. การตั้งด่านช่วงเทศกาลถูกบรรจุเป็นข้อบัญญัติของ อปท.ทุกปีหรือไม่ หรือขึ้นอยู่กับคำสั่งจากใคร
4. ในปีนี้ มีวิธีการคัดเลือกจุดตั้งด่านอย่างไร
5. ในปีนี้ อบต./เทศบาล มีการตั้งด่านกี่จุด อยู่ที่ไหนบ้าง บริเวณใด และทำไมเลือกตั้งจุดเหล่านี้
6. ทราบสถิติข้อมูลอุบัติเหตุการเกิดอุบัติเหตุ และการตาย ในเขตอำเภอ หรือ จังหวัดหรือไม่อย่างไร และสาเหตุการตาย/บาดเจ็บส่วนใหญ่สาเหตุมาจากอะไร
7. ในการตั้งด่านมีวิธีการคัดเลือกผู้ที่อยู่ประจำด่านหรืออาสาสมัคร อย่างไรบ้าง
8. มีการวางแผนการตั้งด่านอย่างไร (มีการประชุมทีมงานหรือไม่อย่างไร มีการประสานกับหน่วยงานใดบ้าง และใครต้องทำอะไรบ้าง)
9. งบประมาณมาจากแหล่งใดบ้าง /จำนวนเท่าไร (จากอบต./เทศบาลทั้งหมด หรือ มีหน่วยงานอื่นๆ สมทบ เช่น ตำรวจ/ศูนย์ความปลอดภัยทางถนนจังหวัด /สำนักงานเครือข่ายลดอุบัติเหตุ./สำนักงานเครือข่ายงดเหล้า เป็นต้น).
10. มีการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ หรือ เทคโนโลยี จากหน่วยงานอื่นๆหรือไม่
11. มีหน่วยงานใดเข้ามีส่วนร่วมในการตั้งด่านบ้าง และมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
12. การสนับสนุนของชุมชนมีอะไรบ้าง (เช่น การสนับสนุนอาหาร /เครื่องดื่ม /การมาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ หรือ อื่นๆ)
13. ในช่วงเทศกาลสงกรานต์อบต./เทศบาล หรือก่อนเทศกาล มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ หรือ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมถนนหรือข้างถนนให้ปลอดภัย ในเขตพื้นที่ดูแลของ อปท.ให้ปลอดภัยอย่างไรบ้าง

14. ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อ เรื่อง “กรม.เห็นชอบปี 54-63 เป็นทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน” เช่น กิจกรรมการรณรงค์สวมหมวกกันน็อค 100% ดี หรือไม่ดีอย่างไร และมีความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะนำมาใช้ในท้องถิ่น
15. ปัญหา/อุปสรรคในการตั้งด่านตรวจ หรือ ด้านบริการมีอะไรบ้าง มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
16. ทำอย่างไรให้การตั้งด่านมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้เกิดความปลอดภัยทางถนนมากที่สุด

ส่วนที่ 2 สัมภาษณ์ อปพร. (สุ่มสัมภาษณ์อปพร.ที่อยู่ในจุดบริการ/จุดตรวจ 3 คน)

เรื่อง พื้นฐานความรู้/ขอบเขตความสามารถของ อปพร. ในการจัดการความปลอดภัยทางถนน

1. ทำไมท่านถึงได้มาอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ
2. ท่านพอใจต่อบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย
3. ท่านได้รับสวัสดิการอะไรบ้าง และท่านพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับหรือไม่
4. ท่านเคยผ่านการอบรมที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานความปลอดภัยทางถนนอะไรบ้าง
(เช่น การวินัยจราจร, การปฐมพยาบาล, การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน, และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง)
5. ท่านมีความรู้ ความสามารถ ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานความปลอดภัยทางถนนอะไรบ้าง
6. ท่านยังขาดทักษะอะไรในการปฏิบัติงานความปลอดภัยทางถนน
7. ท่านต้องการฝึกทักษะหรืออบรมด้านใดเพิ่มเติม
8. ปัญหา/อุปสรรคในการตั้งด่านตรวจ หรือ ด้านบริการมีอะไรบ้าง มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
9. ทำอย่างไรให้การตั้งด่านมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ทำให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยมากที่สุด

ส่วนที่ 3 สัมภาษณ์ความเห็นของ บุคลากรที่อยู่ประจำด่าน 3 คน (ยกเว้น อปพร. เช่น ตำรวจ ,อสม, เจ้าหน้าที่อบต., เจ้าหน้าที่อนามัย, ผู้นำ เป็นต้น)

1. ทำไมท่านถึงได้มาอยู่ประจำจุดตรวจ/จุดบริการ
2. ท่านพอใจต่อบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย
3. ท่านได้รับสวัสดิการอะไรบ้าง และท่านพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับหรือไม่
4. ปัญหา/อุปสรรคในการตั้งด่านตรวจ หรือ ด้านบริการมีอะไรบ้าง มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
5. ทำอย่างไรให้การตั้งด่านมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยมากที่สุด
(ควรมีกิจกรรมอะไรเพิ่มเติมบ้าง)

ส่วนที่ 4 สัมภาษณ์ ผู้ใช้บริการด้าน 7 คน (ผู้มาใช้บริการด้าน, ประชาชนที่อยู่ใกล้ด้าน, ผู้นำชุมชน โดยให้กระจายกลุ่มตัวอย่าง)

1. ท่าน เคยใช้บริการด้านตรวจ/ด้านบริการ อะไรบ้าง (หรือ แค้ขับรถผ่าน)
2. ในความคิดของท่านการตั้งด้านมีผลดี และผลเสียอย่างไรบ้าง
3. ทำอย่างไรให้การตั้งด้านมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยมากที่สุด (ควรมีกิจกรรมหรือรูปแบบอะไรเพิ่มเติมบ้าง)

ส่วนที่ 5 การสังเกตการณ์รูปแบบกิจกรรมในด้านการตรวจ/ด้านบริการ (สังเกต และถ่ายภาพ หรือ สอบถาม)

1. บริเวณสภาพแวดล้อมรอบๆที่ตั้งด้านเป็นอย่างไร (บรรยายให้เห็นสภาพแวดล้อมอย่างชัดเจน)
2. ลักษณะการสัญจรบริเวณด้านหนาแน่นหรือไม่ อย่างไร
3. มีกิจกรรมหรือการให้บริการอะไรบ้างเกิดขึ้นในด้าน / อย่างไร
4. มีการจัดแบ่งเวรยามที่กะ/กะละกี่ชั่วโมง/ และ กะละกี่คน
5. มีการจัดสถานที่อย่างไรบ้าง
6. วัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญในด้านมีอะไรบ้าง เช่น เครื่องตรวจจับแอลกอฮอล์ ไฟสัญญาณจราจร อุปกรณ์ปฐมพยาบาล และอื่นๆ
7. มีสวัสดิการในด้านมีอะไรบ้าง(ค่าเบี้ยเลี้ยงต่อกะ,ค่าอาหาร,เครื่องดื่ม)
8. บุคลากรในด้านประกอบไปด้วยใครบ้าง/กี่คน (เป็นตำรวจ , จนท.อบต.,อปพร. ผู้นำชุมชน, ชาวบ้านธรรมดา)
9. มีการแบ่งบทบาทหน้าที่แต่ละคนหรือไม่ อย่างไร
10. มีการประสานงานกับด้านอื่นๆ ในเขต อบต./เทศบาล ของตนเองหรือไม่ ถ้ามีใช้วิธีใดในการประสานงาน
11. มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆหรือไม่ อย่างไร
12. มีวิธีการจัดการกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ผ่านด้านอย่างไรบ้าง เช่น คนไม่ใส่หมวกกันน็อค หรือ คนเมาแล้วขับ หรือ ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย หรือ รถกระบะที่บรรทุกทุกคนด้านหลังไม่ปลอดภัย หรืออื่นๆ ที่เป็นการทำผิดวินัยการจราจร (เช่นการตักเตือน, การปรับ, จับกุม หรืออื่นๆ)
13. การสนับสนุนของชุมชนมีอะไรบ้าง (เช่น การสนับสนุนอาหาร /เครื่องดื่ม /เต็นท์ด้าน/การมาเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ หรือ อื่นๆ)
14. ในบริเวณใกล้ด้าน หรือ จุดสำคัญ มีป้ายรณรงค์ เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยทางถนนหรือไม่ อย่างไร

ส่วนที่ 6 กรณีมีการตั้งด่านของตำรวจในเขตพื้นที่ อบต. หรือ เทศบาล (เช่น อบต.โคกกรวด และ อบต.เขาสวนกวาง) สัมภาษณ์ตำรวจที่ด่าน 1 คน

1. มีที่มาของการตั้งด่านอย่างไร ทำไมจึงเลือกจุดนี้ในการตั้งด่าน มีคำสั่งของ ศูนย์ความปลอดภัยทางถนนจังหวัดหรือไม่
2. แหล่งงบประมาณ/แหล่งสนับสนุน
3. ด่านทำหน้าที่อะไรบ้าง
4. มีกิจกรรมสำคัญอะไรบ้าง
5. มีการประสานงานกับกลุ่ม องค์กรใดบ้าง อย่างไร
6. อบต./เทศบาลมีส่วนร่วมอย่างไร/สนับสนุนอย่างไร
7. ปัญหา/อุปสรรคในการตั้งด่านตรวจ หรือ ด่านบริการมีอะไรบ้าง มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร
8. ทำอย่างไรให้การตั้งด่านมีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยมากที่สุด (ควรมีกิจกรรมหรือรูปแบบอะไรเพิ่มเติมบ้าง)

ส่วนที่ 7 ข้อมูลมือสองขอจากหน่วยEMS หรือ ในบันทึกประจำวันของด่าน(ระบุที่มาของข้อมูล ขอช่วงวันสุดท้าย)

1. มีอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในเขต อบต./เทศบาล จำนวนเท่าไร มีสาเหตุจากอะไร และมีรถประเภทใดที่ประสบอุบัติเหตุ

2. ผลของอุบัติเหตุเป็นอย่างไรบ้าง ตาย/บาดเจ็บ เท่าไร

**หมายเหตุ ในข้อนี้ขอข้อมูลช่วงวันที่ 17 เย็นๆก็ได้

ส่วนที่ 8 ข้อสังเกตทั่วไป (สำหรับผู้บันทึกข้อมูล)

1. สิ่งที่น่าสนใจ หรือ จุดเด่น ในการตั้งด่านหรือจุดตรวจ ของอบต. หรือ เทศบาล มีอะไรบ้าง อย่างไร
2. สิ่งที่ไม่ดี/จุดด้อย ในการตั้งด่านหรือจุดตรวจ ของอบต. หรือ เทศบาล มีอะไรบ้าง อย่างไร
3. พฤติกรรมความเสี่ยง/ความไม่ปลอดภัย ทางถนนในพื้นที่ ที่ท่านสังเกตเห็น มีอะไรบ้าง
4. ข้อเสนอแนะต่อการตั้งด่านให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และทำให้ผู้เดินทางมีความปลอดภัยมากที่สุด มีอะไรบ้าง

ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	ตำแหน่ง
1. นายสมพล สนธิสวน		เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปอบต.คำม่วง
2. นายวิชัย ขนานกลาง		อปพร.
3. นายประไพ ยศธสาร		อปพร.
4. นายอุดม เทพโภชน์		อปพร.
5. นายจ๋านง พิมพ่วงค์		อาสาสมัครตำรวจ
6. นายสำรวย จำพิมาย		อาสาสมัครตำรวจ
7. รต.นิยม รัตนวงศ์		ตำรวจ
8. นายถนอมศักดิ์ คำโยค		จังหวัดขอนแก่น
9. นางสาวสุนิสา ชูวา		จังหวัดกาฬสินธุ์
10. นางสาวกัญญาณัฐ พิชาติ		จังหวัดหนองคาย
11. นางสาวพาพร ทองนาค		จังหวัดสุรินทร์
12. นายนิกร ไบลาด		จังหวัด ขอนแก่น
13. นายนิรันดร์ ชำนาญ		จังหวัดขอนแก่น
14. นายรำไพ ชุมค้ำน้อย		จังหวัดอุดรธานี

ภาคผนวก ค
ประมวลภาพกิจกรรม

ประมวลภาพกิจกรรม

รูปแบบการตั้งจุดบริการ

สถานที่จอดรถใกล้จุดบริการ

สภาพการจราจรบริเวณจุดบริการ

พฤติกรรมเสี่ยงของผู้โดยสาร